

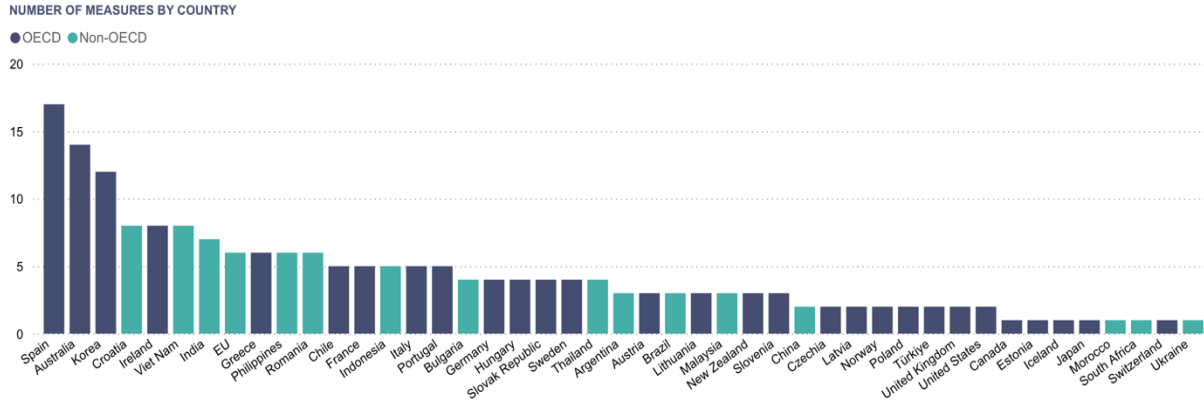
2026 ENERJİ KRİZİ: OECD BULGULARI VE POLİTİKA ÇIKARIMLARI EVRA GÖZDE ERBAY, 1 HAZİRAN 2026

GİRİŞ:

2026 yılında Orta Doğu kaynaklı jeopolitik gerilimlerin enerji arzı üzerindeki etkisi, küresel enerji fiyatlarında yeniden sert yükselişlere yol açmış ve OECD ülkelerini enerji destek politikaları uygulamaya yöneltmiştir. 9 Nisan 2026 itibarıyla 26 OECD ülkesi; vergi indirimleri, fiyat müdahaleleri ve hedefli gelir destekleri gibi çeşitli önlemler devreye almıştır. OECD'nin geçtiğimiz ay yayımladığı 2026 enerji krizine ilişkin rapora göre mevcut enerji şokunun kaynağı 2022-23 enerji krizinden farklı olsa da benzer politika sorunlarını beraberinde getirmektedir. Raporda öne çıkan temel politika önerileri; desteklerin düşük gelirliler ve enerji maliyetlerinden yoğun şekilde etkilenen firmalara yönlendirilmesi, destek mekanizmalarının geçici tutulması ve enerji tasarrufu teşviklerini korumak amacıyla piyasa fiyat mekanizmasının tamamen baskılanmamasıdır. Bu araştırma notunda, söz konusu raporda ele alınan ve 2022-23 enerji krizinden çıkarılan temel politika dersleri ışığında 2026 enerji fiyat şoku karşısında OECD ülkelerinin uyguladığı destek politikaları ele alınmıştır.

Evra Gözde Erbay Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü 4. Sınıf öğrencisidir.

2026 ENERJİ FİYAT ŞOKUNA KARŞI UYGULANAN ÖNLEM SAYILARI VE ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI

Kaynak: OECD Energy Measures Tracker 2026, OECD calculations.

OECD Energy Measures Tracker 2026 verileri, 2026 enerji fiyat şokuna karşı ülkelerin oldukça farklı sayıda politika müdahalelerinde bulunduğunu göstermektedir. Grafik incelendiğinde özellikle İspanya, Avustralya ve Kore gibi ülkelerin enerji krizine karşı çok sayıda destek önlemi uyguladığı görülmektedir. Uygulanan önlemlerin çeşitliliği, enerji fiyat şoklarının yalnızca enerji piyasalarını değil; enflasyon, hane halkı refahı, üretim maliyetleri ve sanayi rekabetçiliği üzerinde de güçlü etkiler yarattığını ortaya koymaktadır.

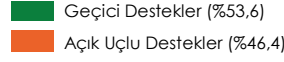
Grafik ayrıca OECD ülkelerinin çoğunda müdahale sayısının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum daha geniş mali alana sahip ülkelerin vergi indirimleri, fiyat sübvansiyonları ve gelir destekleri gibi araçları daha yoğun kullanabildiklerine işaret etmektedir. Buna karşılık daha sınırlı mali alana sahip ülkelerde destek sayısının daha düşük kaldığı görülmektedir. Ülkelerin önemli kısmının enerji piyasasına doğrudan müdahale eden politika araçlarına yönelmesi, kriz dönemlerinde serbest piyasa mekanizmasının tek başına yeterli görülmediğini göstermektedir. Özellikle enerji fiyatlarındaki ani yükselişlerin sosyal maliyetinin artması, hükümetleri kısa vadeli istikrarı korumaya yönelik aktif maliye politikalarına yöneltmiştir. Bununla birlikte geniş çaplı destek paketleri orta vadede bütçe açıkları ve kamu maliyesi üzerinde baskı oluşturma riski taşımaktadır.

ENERJİ DESTEK POLİTİKALARININ YAPISI

TEMPORARY VS OPEN-ENDED

DESTEK POLİTİKALARININ SÜRE BAZINDA DAĞILIMI (GEÇİCİ VE AÇIK UÇLU DESTEKLER)

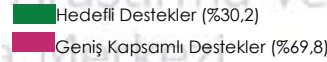
Kaynak: OECD Energy Measures Tracker 2026, OECD calculations.

Şekil, 2026 enerji fiyat şoku karşısında uygulanan destek politikalarının büyük ölçüde geçici nitelikte tasarlandığını göstermektedir. Desteklerin %53,6'sının geçici olması, birçok hükümetin enerji krizini kısa vadeli bir arz şoku olarak değerlendirdiğine ve mali sürdürülebilirliği koruma amacıyla kalıcı yük oluşturmaktan kaçınmaya çalıştığına işaret etmektedir. Buna karşın açık uçlu desteklerin de %46,4 gibi yüksek bir paya sahip olması, enerji fiyatlarındaki belirsizliğin sürdüğünü ve bazı ülkelerin sosyal ve siyasi baskılar nedeniyle daha uzun vadeli destek mekanizmalarına yöneldiğini göstermektedir.

Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, uzun süre devam eden enerji destekleri bütçe açıkları ve kamu borç dinamikleri üzerinde baskı oluşturabilmektedir. Özellikle yüksek faiz ortamı ve artan kamu borçluluğu, enerji desteklerinin bütçe üzerindeki maliyetini daha görünür hale getirmektedir. Bu nedenle OECD, enerji desteklerinin geçici tutulmasını ve sona erme mekanizmalarının açıklanmasını mali sürdürülebilirlik açısından önemli görmektedir.

DESTEK POLİTİKALARININ KAPSAMINA GÖRE DAĞILIMI (HEDEFLİ VE GENİŞ KAPSAMLI DESTEKLER)

TARGETED VS UNIVERSAL

Kaynak: OECD Energy Measures Tracker 2026, OECD calculations.

Şekil, enerji destek politikalarının büyük ölçüde geniş kapsamlı (universal) şekilde uygulandığını göstermektedir. Desteklerin yaklaşık %70'inin bu şekilde olması, hükümetlerin kriz dönemlerinde hızlı uygulanabilen politika araçlarını tercih ettiğine işaret etmektedir. Bu durum, OECD'nin hedefli destek önerilerine rağmen hükümetlerin hâlâ geniş tabanlı politika araçlarını tercih ettiğini göstermektedir.

Buna karşın hedefli (targeted) desteklerin daha düşük paya sahip olması, yüksek gelir gruplarının da desteklerden yararlanmasına neden olarak kamu kaynaklarının etkin kullanımını azaltabilmekte ve artan kamu harcamaları yoluyla bütçe dengesi ile mali sürdürülebilirlik üzerinde baskı oluşturabilmektedir.

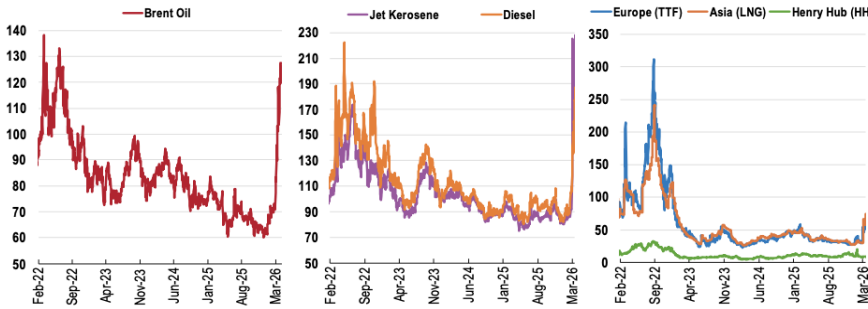
KÜRESEL ENERJİ PİYASALARINDA ARZ ŞOKU VE FİYAT ARTIŞLARI

Orta Doğu'daki jeopolitik gerilimlerin tırmanmasıyla birlikte Hürmüz Boğazı üzerinden gerçekleşen petrol, petrol ürünleri ve LNG sevkiyatlarında yaşanan aksaklıklar, küresel enerji piyasalarında ciddi arz şoklarına yol açmıştır. OECD verilerine göre Hürmüz Boğazından geçen petrol ve petrol ürünleri, 2025 yılında küresel petrol üretiminin yaklaşık beşte birini ve deniz yoluyla gerçekleştirilen petrol ticaretinin dörtte birini oluştururken; Boğaz, küresel LNG ticaretinin de önemli bir bölümünü taşımaktadır. Bu nedenle bölgedeki arz kesintileri enerji piyasaları üzerinde doğrudan etkili olmuştur. Alternatif taşıma rotalarının ve kısa vadede devreye alınabilecek yeni arz kaynaklarının sınırlı olması nedeniyle enerji fiyatları hızlı şekilde yükselmiştir. Brent petrol fiyatları Şubat sonu ile Mart 2026 sonu arasında %70'in üzerinde artarken, rafine petrol ürünlerinde daha sert fiyat hareketleri görülmüştür. Aynı dönemde Avrupa ve Asya'da doğal gaz fiyatları da yükselmiş, enerji maliyetlerindeki artış ve ticaret rotalarındaki aksaklıklar, enerji piyasalarının ötesine yayılarak gübre ve gıda fiyatları üzerinde de yukarı yönlü baskı oluşturmuştur.

Ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, enerji fiyatlarındaki bu yükseliş hem maliyet enflasyonunu artırmakta hem de büyüme üzerinde aşağı yönlü riskler yaratmaktadır. Artan enerji maliyetleri; hane halkı harcamalarını, üretim maliyetlerini ve işletmelerin kârlılığını olumsuz etkilerken, enflasyonist baskıların güçlenmesine neden olmaktadır. Bu durum özellikle enerji ithalatçısı ülkelerde cari denge, bütçe dengesi ve para politikası açısından ek kırılma riskleri yaratabilmektedir.

ENERJİ FİYATLARINDA SERT YÜKSELİŞ

(Petrol ve petrol türevleri fiyatları için ABD doları/varil, doğal gaz fiyatları için megawat saat başına Euro)

Kaynak: OECD (2026), *Energy Prices Are Spiking Again*, OECD calculations.

Şekilde yer alan grafikler, Orta Doğu'daki jeopolitik gerilimlerin küresel enerji piyasalarında ciddi arz baskısı yarattığını göstermektedir. Özellikle Hürmüz Boğazı üzerinden gerçekleşen petrol ve LNG sevkiyatlarının aksaması, Brent petrol, dizel ve jet yakıtı fiyatlarında sert yükselişlere neden olmuştur. Rafine petrol ürünlerinde görülen daha güçlü fiyat artışları ise yalnızca ham petrol arzındaki daralmaya değil, aynı zamanda rafinaj ve dağıtım süreçlerindeki darboğazlara da işaret etmektedir. Özellikle dizel fiyatlarındaki yükseliş, taşımacılık ve üretim maliyetleri üzerinden maliyet enflasyonunun reel ekonomiye yayılma riskini artırmaktadır. Artan doğal gaz ve rafine enerji fiyatları, gübre maliyetleri üzerinden enerji şokunun gıda enflasyonuna yayılma riskini de güçlendirmektedir.

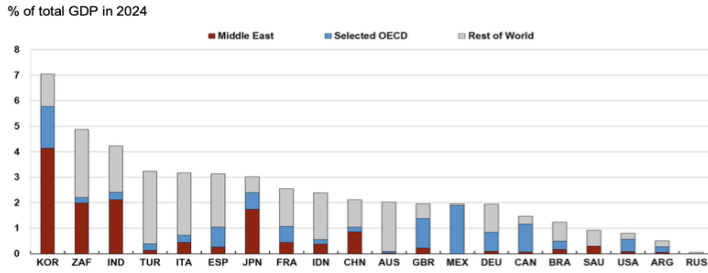
Doğal gaz piyasasında ise Avrupa (TTF) ve Asya LNG fiyatlarının Henry Hub'dan belirgin şekilde ayrıştığı görülmektedir. ABD'nin yüksek iç üretim kapasitesi ve kaya gazı arzı sayesinde Henry Hub fiyatları görece sınırlı yükselirken, LNG ithalatına ve deniz taşımacılığına daha bağımlı olan Avrupa

ve Asya'da fiyatlar çok daha sert artmıştır. Orta Doğu kaynaklı arz kesintileri ve Hürmüz Boğazı üzerinden gerçekleşen LNG sevkiyatlarındaki aksaklıklar, özellikle ithalata bağımlı ekonomilerde arz endişelerini artırarak fiyatları yukarı yönlü baskılamıştır. Özellikle Avrupa'nın Rus boru hattı gazına bağımlılığını azaltmasının ardından LNG talebinin yükselmesi, küresel LNG piyasasındaki rekabeti ve fiyat oynaklığını artırmıştır.

Bu durum, 2026 enerji şokunun 2022-23 krizinden farklı olarak boru hattı gazı kaynaklı değil; petrol, petrol ürünleri ve LNG taşımacılığı kaynaklı bir arz şoku olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla enerji arzının çeşitlenmesi, enerji güvenliği açısından kırılganlıkları tamamen ortadan kaldırmamış; yalnızca riskin niteliğini değiştirmiştir.

BİRÇOK ÜLKE ORTADOĞU'DAN ENERJİ İTHALATINA BAĞIMLIDIR

Figure 2. Many countries are reliant on energy imports from the Middle East

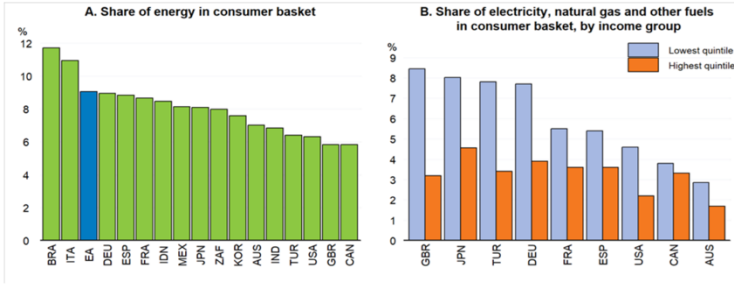
Note: Based on nominal goods import values. The red, blue and grey bars are respectively the share of oil and gas products originating from Middle East countries, selected OECD countries and the rest of the world. 'Middle East' includes Bahrain, Iran, Iraq, Kuwait, Oman, Qatar, Saudi Arabia, and United Arab Emirates. 'Selected OECD' includes Australia, Canada, Colombia, Mexico, Norway, and the United States. 'Rest of the world' includes all other countries. Oil and gas are defined as the total of HS2709 (Crude petroleum oils), HS2710 (Refined petroleum products) and HS2711 (Petroleum gases of which natural gas). Gas pipeline trade flows are not included.
Source: OECD Balanced International Merchandise Trade Statistics (edition 2024 November); and OECD calculations.

Kaynak: OECD (2026), *Energy Prices Are Spiking Again*, OECD calculations.

OECD verileri, ülkelerin Orta Doğu kaynaklı enerji ithalatına bağımlılık düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığını göstermektedir. Özellikle Kore, Hindistan ve Japonya gibi ülkelerin petrol ve doğal gaz ithalatında Orta Doğu'ya yüksek düzeyde bağımlı olması, bu ekonomilerin enerji arz şoklarına karşı daha kırılgan olduğunu ortaya koymaktadır. Buna karşılık bazı OECD ülkeleri daha düşük bağımlılık düzeyine sahip olup enerji arz risklerine karşı görece daha dayanıklı görünmektedir. Enerji fiyat şoklarının etkisi yalnızca ülkeler arasında değil, hane halkları açısından da farklılık göstermektedir. Enerji harcamalarının tüketim içindeki payının yüksek olduğu ekonomiler ile düşük gelirli haneler, artan enerji fiyatlarından daha fazla etkilenmektedir. Bu durum, enerji arz şoklarının enflasyonist baskıları artırmasına, üretim maliyetlerini yükseltmesine ve özellikle enerji ithalatçısı ülkelerde cari denge ile ekonomik büyüme üzerinde baskı oluşturmaya neden olmaktadır. Ayrıca enerji maliyetlerindeki yükseliş, düşük gelirli kesimlerin satın alma gücünü azaltarak gelir dağılımı üzerindeki olumsuz etkileri de güçlendirebilmektedir.

HANE HALKI TÜKETİMİNDEKİ ENERJİ PAYI ÜLKELER ARASINDA FARKLILIK GÖSTERMEKTEDİR

Figure 3. The share of energy in household consumption differs across countries

Kaynak: OECD (2026), *Energy Prices Are Spiking Again*, OECD calculations.

Enerji fiyat şoklarının etkisi sektörler ve firmalar arasında farklılık göstermektedir. Özellikle ulaştırma, petrokimya ve metal sanayi gibi enerji yoğun sektörler, artan petrol ve doğal gaz fiyatlarından daha hızlı etkilenmektedir. Enerji maliyetlerinin üretim giderleri içindeki payının yüksek olması, firmaların maliyet baskısını artırırken; alternatif enerji kaynaklarına geçiş imkanının sınırlı olması bu kırılganlığı daha da güçlendirmektedir. Ayrıca firmaların artan maliyetleri tüketicilere yansıtamaması durumunda kârlılık ve üretim üzerinde aşağı yönlü baskı oluşabilmektedir.

Küçük ölçekli firmalar ise daha sınırlı likiditeye ve daha düşük finansal dayanıklılığa sahip olmaları nedeniyle enerji şoklarından daha fazla etkilenmektedir. Enerji piyasalarında başlayan arz ve fiyat şokları, ham madde ve ara malı tedarikindeki aksaklıklar yoluyla tedarik zincirine yayılarak ekonomik faaliyetler üzerinde daha geniş çaplı baskılar yaratabilmektedir. OECD'ye göre mevcut enerji krizi, kamu maliyesinin 2022-23 dönemine kıyasla daha kırılgan olduğu bir dönemde gerçekleşmektedir. Artan kamu borçluluğu ve yüksek faiz ortamı, geniş kapsamlı enerji desteklerinin maliyetini artırırken; hedefli ve geçici destek mekanizmalarının önemini daha da artırmaktadır.

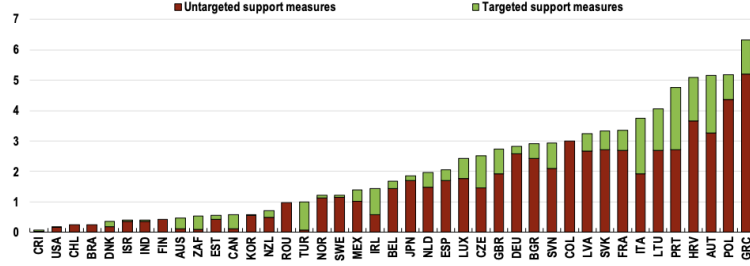
BİRÇOK ÜLKE HIZLI ŞEKİLDE DESTEK ÖNLEMLERİ UYGULAMAYA BAŞLADI

OECD ülkeleri, 2026 enerji krizine karşı ağırlıklı olarak akaryakıt vergi indirimleri, fiyat müdahaleleri ve gelir destekleri gibi kısa vadede hızlı uygulanabilen politika araçlarını tercih etmiştir. 9 Nisan 2026 itibarıyla açıklanan desteklerin yaklaşık üçte ikisi geçici nitelikteyken, yalnızca üçte biri hedefli desteklerden oluşmaktadır. Bu durum, hükümetlerin OECD'nin hedefli destek önerilerine rağmen hâlâ geniş kapsamlı politika araçlarına yöneldiğini göstermektedir. Özellikle akaryakıt vergilerindeki indirimler ve fiyat tavanları, enerji maliyetlerindeki artışın tüketicilere yansımalarını sınırlandırmayı amaçlamaktadır. Ancak OECD'ye göre geniş kapsamlı fiyat destekleri kısa vadede tüketicileri korusa da, uzun vadede bütçe dengesi ve mali sürdürülebilirlik üzerinde baskı oluşturabilmektedir. Buna karşılık bazı ülkeler, düşük gelirli haneler ve enerji yoğun sektörler için hedefli destek mekanizmaları uygulamıştır. Raporda ayrıca enerji krizine karşı yalnızca mali desteklerin değil, düzenleyici müdahalelerin de öne çıktığı görülmektedir. Bazı ülkeler fiyat tavanları, ihracat kısıtlamaları ve enerji piyasasına yönelik düzenlemeler aracılığıyla enerji maliyetlerinin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkisini sınırlamaya çalışmıştır. Bu durum, enerji krizinin yalnızca enerji piyasalarıyla sınırlı kalmayıp kamu maliyesi, arz güvenliği ve piyasa düzenlemeleri açısından da çok boyutlu bir ekonomik risk alanına dönüştüğünü göstermektedir.

2022-23 YILINDAKİ DESTEK TEDBİRLERİNİN DE BÜYÜK BÖLÜMÜ HEDEFLİ DEĞİLDİ

Figure 4. The bulk of support measures in 2022-23 were untargeted

Gross fiscal costs of support measures, % of GDP in 2022-23

Note: Support measures are considered targeted if their main beneficiaries are not "all households" or "all firms" or "all energy users". The figure includes both price and income measures. The gross fiscal cost does not account for the impact of accompanying energy-related and revenue-increasing measures, such as the taxation of windfall profits.
Source: OECD Energy Support Measures Tracker 2022-23.

Kaynak: OECD (2026), *Energy Prices Are Spiking Again*, OECD calculations.

2022-23 enerji krizinde uygulanan destek politikalarının yapısı incelendiğinde, desteklerin büyük bölümünün hedefsiz (untargeted) ve geniş kapsamlı olduğu görülmektedir. Grafik, özellikle Yunanistan, Polonya, Avusturya ve Portekiz gibi ülkelerde enerji desteklerinin GSYH'ye oranla oldukça yüksek seviyelere ulaştığını göstermektedir. Buna karşın hedefli desteklerin toplam destekler içindeki payı çoğu ülkede sınırlı kalmıştır. Grafik aynı zamanda enerji krizinin kamu maliyesi üzerindeki yükünü de ortaya koymaktadır. Geniş kapsamlı desteklerin baskın olması, enerji fiyat şokunun etkilerini hızlı şekilde hafifletmeyi amaçlasa da; bütçe açıkları, kamu borcu ve mali sürdürülebilirlik açısından önemli riskler yaratmaktadır. Özellikle yüksek enerji ithalat bağımlılığına sahip ülkelerde maliyetlerin daha yüksek olması, enerji krizinin yalnızca enflasyon değil aynı zamanda maliye politikası açısından da önemli bir kırılganlık yarattığını göstermektedir. Ekonomik açıdan dikkat çeken bir diğer nokta ise OECD'nin politika yaklaşımı ile ülkelerin uygulamaları arasındaki farktır. OECD hedefli ve geçici destekleri önermesine rağmen, grafik birçok ülkenin hâlâ hızlı uygulanabilen geniş tabanlı destek mekanizmalarını tercih ettiğini göstermektedir. Bu durum, kriz dönemlerinde kısa vadeli sosyal ve siyasi baskıların mali sürdürülebilirlik kaygılarının önüne geçebildiğine işaret etmektedir.

2022-23 ENERJİ KRİZİNDEN ÇIKARILAN ÜÇ TEMEL POLİTİKA DERSİ

OECD raporunda, 2022-23 enerji krizinden çıkarılan ve mevcut enerji şoku açısından da geçerliliğini koruyan üç temel politika dersi öne çıkmaktadır.

İlk olarak, desteklerin kırılgan hane halkları ile enerji maliyetlerinden yoğun şekilde etkilenen ancak ekonomik olarak sürdürülebilir firmalara yönlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Hedefli destek mekanizmaları, kamu kaynaklarının daha etkin kullanılmasını sağlarken maliyetleri de sınırlamaktadır. Buna karşılık geniş tabanlı ve herkese yönelik sübvansiyonlar, yüksek gelir gruplarının da desteklerden yararlanmasına neden olarak bütçe üzerindeki baskıyı artırabilmektedir. Özellikle enerji fiyat şoklarının kamu harcamalarını yükselttiği dönemlerde hedefli destekler, hem mali sürdürülebilirliğin korunması hem de kaynakların daha kırılgan kesimlere yönlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

İkinci olarak, enerji desteklerinin geçici olması ve sona erme tarihlerinin açıklanması gerektiği vurgulanmaktadır. Kriz dönemlerinde hızlı şekilde uygulamaya alınan desteklerin kalıcı hale gelmesi, bütçe açıkları ve kamu borcu üzerinde uzun vadeli baskı yaratabilmektedir. Bu nedenle otomatik sona erme mekanizmaları ve kademeli çıkış stratejileri, desteklerin yalnızca kriz dönemine özgü kalmasını sağlayarak mali sürdürülebilirliği desteklemektedir.

Üçüncü olarak ise piyasa fiyat mekanizmasının tamamen baskılanmaması gerektiği ifade edilmektedir. Enerji fiyatlarındaki artışlar, tüketicileri enerji tasarrufu yapmaya ve enerji verimliliğini artırmaya yönlendiren önemli bir piyasa sinyali oluşturmaktadır. Devlet müdahalelerinin enerji fiyatlarını yapay şekilde düşük tutması durumunda enerji talebi yüksek kalabilir ve arz üzerindeki baskılar devam edebilir. Bu durum, enerji ithalat bağımlılığı yüksek ekonomilerde dış denge üzerindeki riskleri de artırabilmektedir. Bu nedenle OECD, destek politikalarının enerji tasarrufu teşviklerini bozmayacak ve enerji tüketimini aşırı teşvik etmeyecek şekilde tasarlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

GELECEĞE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Yeni enerji şoku, küresel ekonominin enerji piyasalarındaki bozulmalara karşı hâlâ önemli ölçüde kırılgan olduğunu göstermektedir.

OECD'ye göre 2022-23 enerji krizi yalnızca destek politikalarının nasıl daha etkin tasarlanabileceğini değil, aynı zamanda krizler ortaya çıkmadan önce hazırlıklı olmanın önemini de ortaya koymuştur.

Kısa süreli fiyat şoklarında destek politikaları etkili olabilse de, arz kesintilerinin uzun sürmesi durumunda enerji güvenliği ve ekonomik dayanıklılığı önceleyen daha kapsamlı politika yaklaşımlarına ihtiyaç duyulabileceği belirtilmektedir. Bu kapsamda enerji verimliliğinin artırılması ve enerji arz kaynaklarının çeşitlendirilmesi, enerji şoklarına karşı kırılganlığı azaltan temel politika alanları olarak öne çıkmaktadır.

OECD ayrıca hedefli ve hızlı destek mekanizmalarının önemini vurgulamaktadır. Dijitalleşmiş kamu sistemleri, kapsamlı veri altyapıları, yapay zeka ve büyük veri uygulamaları sayesinde kırılgan hane halklarının daha hızlı tespit edilmesi ve desteklerin daha etkin şekilde ulaştırılması mümkün olabilmektedir. Raporda Danimarka, Birleşik Krallık ve İtalya örnekleri üzerinden dijital veri sistemlerinin enerji destek politikalarının etkinliğini artırdığı belirtilmektedir.

Referanslar:

1. [OECD \(2026\), OECD Energy Support Measures Tracker, OECD Publishing, Paris. OECD Energy Support Measures Tracker](#)
2. [OECD \(2026\), Energy Prices Are Spiking Again, OECD Publishing, Paris. OECD Full Report](#)